

Wmo toezicht 2024

Jaarverslag

April 2025

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Wmo toezicht in 2024	4
1.1 Aanwijzing en openbaarmaking	4
1.2 Gemeentelijke afstemming binnen Gelderland-Midden	4
1.3 Samenwerking	4
1.4 Deskundigheidsbevordering en intervisie	5
1.5 Toekomst Wmo toezicht in regio GGD Gelderland-Midden	5
2. Calamiteitentoezicht 2024	6
2.1 Aantallen, inhoud meldingen en vervolg op meldingen	6
2.2 Bijzonderheden	9
2.3 Aanbevelingen	10
3. Kwaliteitstoezicht 2024	11
3.1 Vormen van toezicht en verschillen per gemeente	11
3.2 Kwaliteitsonderzoeken: aantallen	11
3.3 Quickscans	13
3.4 Risicotoezicht	15
3.5 Bijzonderheden	16
3.6 Aanbevelingen	16
4. Bijzonderheden 2024	17
5. Ontwikkelingen en aanbevelingen voor 2025	18

Voorwoord

Beste lezer,

In het jaar 2024 vond toezicht op de Wmo plaats door GGD Gelderland-Midden in de regio VGGM (Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden¹) door het uitvoeren van calamiteitentoezicht en kwaliteitstoezicht (proactief en signaalgestuurd). Dit hebben wij gedaan in nauwe samenwerking met de gemeenten in ons werkgebied.

De visie en missie van VGGM: *“het op een efficiënte wijze inzetten van haar middelen voor een optimale waarborging van de kwaliteit van het leven, in casu de veiligheid en de gezondheid, van de inwoners van het verzorgingsgebied”*, sluiten naadloos aan op het werk van de toezichthouders Wmo van GGD Gelderland-Midden.

Door kritisch onderzoek te doen naar de kwaliteit van de zorg en ondersteuning die veelal aan kwetsbare inwoners wordt geboden, beoordelen de toezichthouders Wmo of deze kwaliteit aan de (wettelijke en gemeentelijke) eisen voldoet. Dit onderzoek resulteert in een (openbaar) rapport, met daarin de conclusies van het uitgevoerde onderzoek en een (handhavings)advies voor gemeenten en de betreffende zorgaanbieder.

In dit jaaroverzicht blikken we terug op de uitvoer van het toezicht in het jaar 2024.

Tevens kijken we vooruit naar het toezicht in de aankomende jaren. Zowel landelijk als regionaal is het Wmo toezicht in beweging. Met de gemeenten zullen in 2025 structurele afspraken worden gemaakt omtrent onder andere de financiering van het Wmo toezicht.

¹ Sinds 1 januari 2015 is GGD Gelderland-Midden verantwoordelijk voor het toezicht op maatschappelijke voorzieningen in de regio Gelderland-Midden. Deze taak vloeit voort uit de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO 2015).

1. Wmo toezicht in 2024

In 2024 vond toezicht op de Wmo plaats door middel van het uitvoeren van calamiteitenonderzoeken en kwaliteitsonderzoeken. De inhoud van de uitvoer van het toezicht wordt verder toegelicht in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3.

1.1 Aanwijzing en openbaarmaking

De GGD Gelderland-Midden is door alle gemeenten in de regio aangewezen als toezichthouder en door alle gemeenten gemandateerd om de rapporten van kwaliteitsonderzoeken openbaar te maken. De rapporten van kwaliteitsonderzoeken worden voor alle gemeenten actief openbaar gemaakt op de website van GGD Gelderland-Midden. De rapporten van calamiteitenonderzoeken en de verslagen van quickscans worden niet openbaar gemaakt.

In 2024 is in samenspraak met gemeenten besloten om vanaf 2025 rapporten van kwaliteitsonderzoeken te publiceren op een landelijke website, toezichtwmo.nl. Dit om aan te sluiten bij landelijke ontwikkelingen en om de vindbaarheid van rapporten te vergroten.

1.2 Gemeentelijke afstemming binnen Gelderland-Midden

In 2024 is ieder kwartaal een regionaal overleg gehouden met alle gemeenten uit de VGGM-regio. Met MGR SDCG en de gemeenten Ede, Nijkerk, Barneveld en Scherpenzeel vonden daarnaast regelmatig afstemmingsoverleggen plaats waarin bijvoorbeeld bijzonderheden vanuit onderzoeken werden besproken. De namen van aanbieders waar quickscans en kwaliteitsonderzoeken zijn uitgevoerd werden onderling gedeeld zodat, indien deze aanbieder ook actief was in een andere gemeente, het onderzoek in opdracht van meerdere gemeenten kon worden uitgevoerd.

Binnen de regio van MGR SCDG (Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein regio Centraal Gelderland; de inkoopregio waarin de gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar zijn vertegenwoordigd) is periodiek deelgenomen aan een overleg met gemeenten en toezichthouders rechtmatigheid waarin signalen omtrent zorgaanbieders worden besproken.

1.3 Samenwerking

In 2024 is samengewerkt met andere toezichthouders en inspecties. Indien bij calamiteiten ook aanbieders vanuit Wet langdurige zorg (Wlz) of Jeugdwet betrokken waren, vond afstemming plaats met de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ).

Met Wmo toezichthouders van omliggende GGD-en vond intensieve samenwerking plaats, bijvoorbeeld door periodieke afstemmingsoverleggen.

1.4 Deskundigheidsbevordering en intervisie

Viermaal per jaar is deelgenomen aan een landelijk overleg met andere Wmo toezichthouders met als doel onderlinge afstemming en uitwisseling van informatie. Op landelijk niveau is tevens deelgenomen aan intervisie.

Er is verder door de Wmo toezichthouders deelgenomen aan trainingen omtrent toezicht en handhaving in de Wmo en Jeugdwet.

1.5 Toekomst Wmo toezicht in regio GGD Gelderland-Midden

Sinds de start is het Wmo toezicht voor GGD Gelderland-Midden niet kostendekkend. De afgelopen jaren heeft de GGD dit tekort zelf kunnen opvangen uit andere taakvelden (niet inwoner gefinancierd), maar dit is geen duurzame oplossing.

GGD Gelderland-Midden heeft om deze reden in het najaar van 2024 aan de gemeenten voorgesteld om de benodigde hoeveelheid toezicht in uren evenredig te verdelen over gemeenten op basis van inwoneraantal en hiermee de hoeveelheid uren toezicht op te hogen. Ook heeft GGD Gelderland-Midden voorgesteld om ondersteunende taken, die nu niet in rekening worden gebracht, in rekening te brengen. Omdat niet alle gemeenten akkoord zijn gegaan met dit voorstel is besloten om de financiering van Wmo toezicht door GGD Gelderland-Midden in 2025 bestuurlijk te agenderen, zodat hierover structurele afspraken kunnen worden gemaakt.

2. Calamiteitentoezicht 2024

Conform artikel 3.4 van de WMO2015 moet een aanbieder onverwijld melding doen bij een toezichthoudend ambtenaar van:

- Iedere calamiteit die bij de verstrekking van een voorziening heeft plaatsgevonden;
- Geweld bij de verstrekking van een voorziening.
- Aanvullend dient een aanbieder, conform het vastgestelde protocol “Toezicht calamiteiten” van GGD Gelderland-Midden ook “andere gebeurtenissen”.² te melden bij de toezichthoudend ambtenaar.

Een factsheet omtrent het melden van calamiteiten wordt door gemeenten en de GGD actief gedeeld met zorgaanbieders.

In quickscans en kwaliteitsonderzoeken wordt het melden van calamiteiten getoetst en besproken met zorgaanbieders om de bekendheid hiermee te vergroten. Binnen de regio van MGR SDCG is in 2024 risicotoezicht uitgevoerd waarin onder andere het melden van calamiteiten getoetst en besproken is, zie hiervoor 3.4.

2.1 Aantallen, inhoud meldingen en vervolg op meldingen

In 2024 is door Wmo aanbieders 31 maal contact opgenomen met de Wmo toezichthouder van GGD Gelderland-Midden omtrent (mogelijke) calamiteiten, geweld bij de verstrekking van de voorziening en “andere gebeurtenissen”.

Drie meldingen zijn direct afgesloten omdat bij melding al geen sprake bleek van een meldingsplichtige gebeurtenis (1) of het bleek te gaan om een gebeurtenis in een gemeente buiten de VGGM-regio (2).

Als een gebeurtenis wordt gemeld uit een gemeente buiten de regio vindt overdracht plaats naar de toezichthouder in de betreffende regio of wordt de aanbieder hiernaar verwezen.

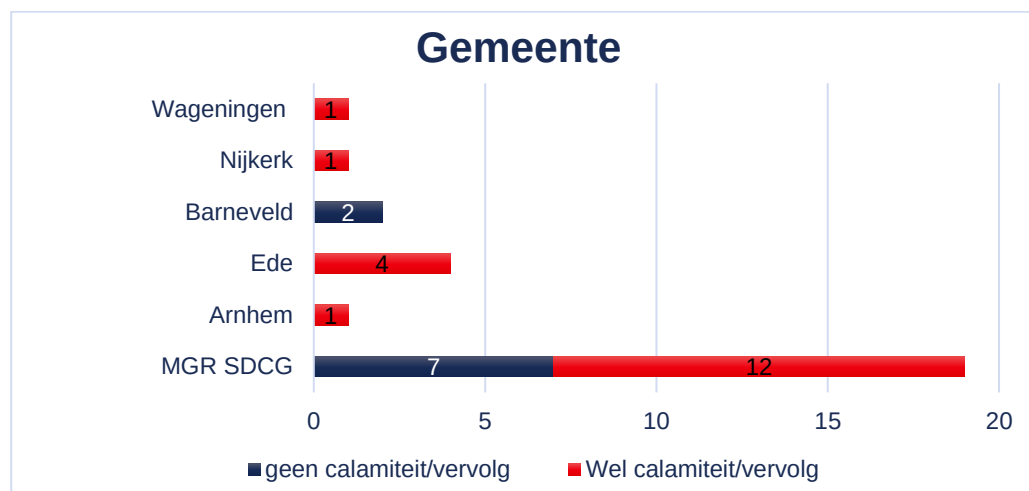
De overige 28 meldingen zijn aangenomen en hierop heeft analyse plaatsgevonden. 9 Meldingen zijn vervolgens na analyse afgesloten omdat geen sprake bleek van een calamiteit; er was geen sprake van een relatie tot de kwaliteit van zorg of van schade voor de cliënt.

19 meldingen zijn als meldingsplichtige situatie opgepakt en hieraan is vervolg gegeven. Na analyse bleek bij 16 meldingen sprake van een (mogelijke) calamiteit, bij 2 gebeurtenissen van geweld in de zorgrelatie en bij 1 van de meldingen was sprake van een “overige gebeurtenis”; een situatie met maatschappelijke onrust.

De 16 meldingen van calamiteiten betroffen situaties van een onverwacht overlijden (2) suicides (4), suicidepogingen (9) en verwondingen (1).

² Deze “andere gebeurtenissen” zijn niet direct cliënt gebonden, maar hebben wel (potentieel) een schadelijke impact op het stelsel van zorg en hulpverlening en/of veroorzaken een (potentiële) verstoring van de openbare orde en veiligheid en maatschappelijke onrust, waarbij reguliere processen niet volstaan om de negatieve impact te beheersen. Op basis van de melding bepaalt de toezichthouder in overleg met de gemeente of een onderzoek moet plaatsvinden.

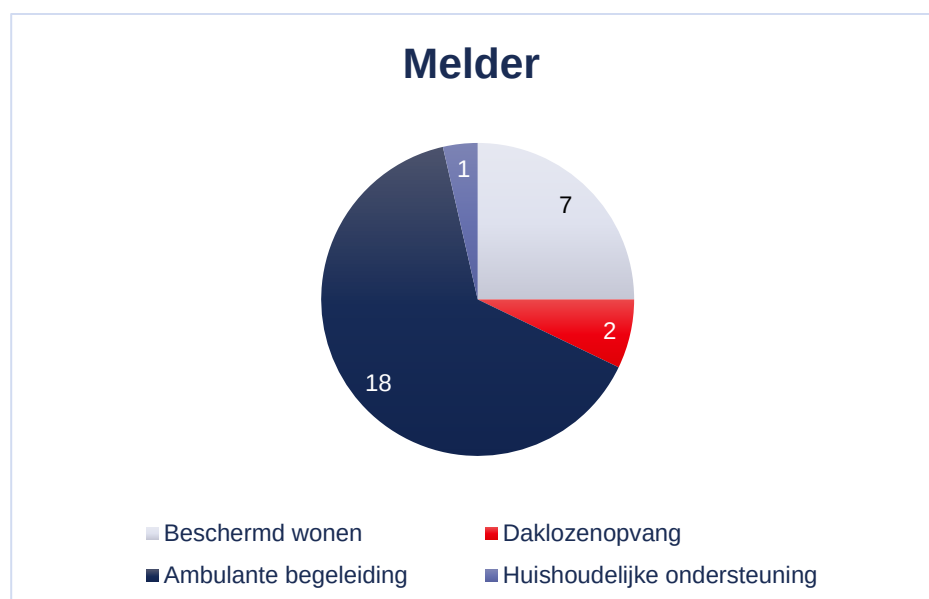
Onderstaand overzicht geeft weer vanuit welke gemeenten de calamiteitenmeldingen zijn gedaan.

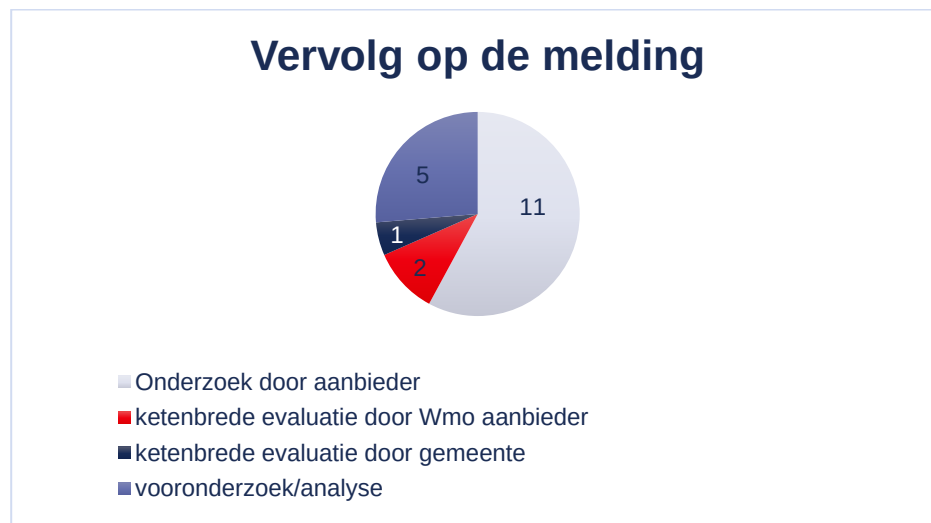
In 2024 zijn meldingen ontvangen uit de gemeenten binnen MGR SDCG, de gemeente Barneveld, de gemeente Nijkerk en de gemeente Ede. De meldingen die gedaan zijn binnen de MGR SDCG betreffen cliënten met een beschikking vanuit verschillende gemeenten; gemeente Arnhem (10), gemeente Overbetuwe (3), gemeente Renkum (3), gemeente Wageningen (2) en gemeente Zevenaar (1). Uit de gemeente Wageningen en de gemeente Arnhem zijn tevens meldingen gedaan vanuit aanbieders die vallen buiten gecontracteerde ondersteuning (en hiermee buiten MGR SDCG), dit betroffen meldingen door daklozen opvangvoorzieningen.

Ten opzichte van eerdere jaren is vanuit meer verschillende gemeenten gemeld. Er zijn in 2024 geen meldingen ontvangen vanuit de gemeenten Doesburg, Duiven, Lingewaard, Rozendaal, Westervoort en Scherpenzeel.

Onderstaand overzicht geeft weer binnen welke Wmo voorziening de calamiteit plaatsvond.

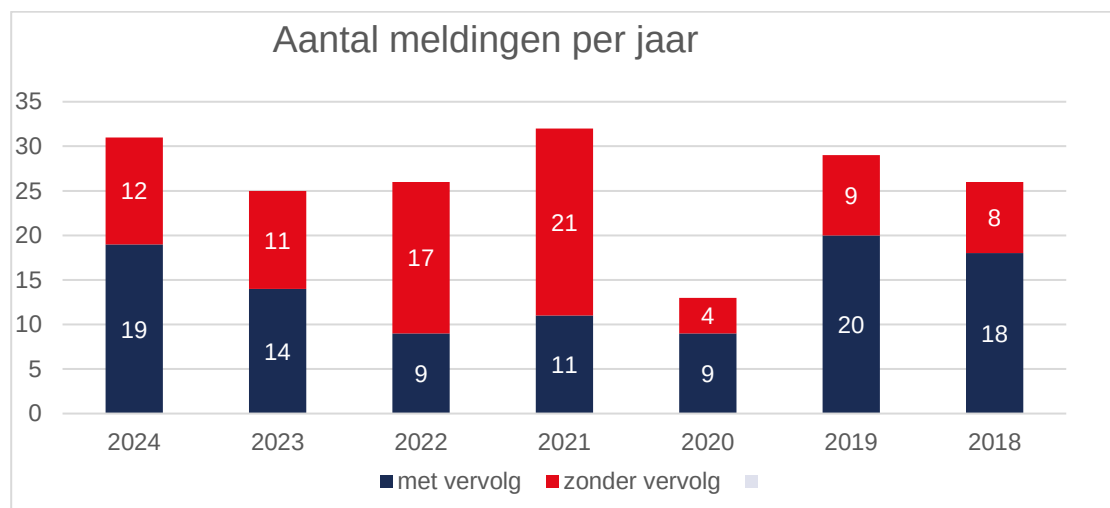
Bij 19 meldingen waarbij na analyse op de melding sprake bleek van een (mogelijke) calamiteit is vervolgonderzoek gedaan.

- Bij 5 meldingen was bij de melding onduidelijk of er sprake was van een calamiteit, hierbij is de aanbieder gevraagd een vooronderzoek uit te voeren. Deze meldingen zijn allen na dit vooronderzoek afgesloten.
- Naar aanleiding van 11 meldingen is door de toezichthouder aan de aanbieder gevraagd zelf onderzoek te doen naar de gebeurtenis en hierover aan de Wmo toezichthouder te rapporteren. Van deze 11 meldingen zijn 3 meldingen in 1 onderzoek onderzocht.
- Naar aanleiding van 2 meldingen is de aanbieder verzocht een evaluatie in de keten uit te voeren en hierover te rapporteren aan de toezichthouder.
- Naar aanleiding van 1 melding heeft een evaluatie in de keten plaatsgevonden door de betreffende gemeente.

Over de onderzoeken vond in enkele gevallen afstemming plaats met de IGJ vanwege betrokkenheid van GGZ-aanbieders bij de gebeurtenissen.

Ten opzichte van 2023 is sprake van een stijging in het aantal calamiteitenmeldingen; van 25 in 2023 naar 31 in 2024.

De aandacht die aan het melden van calamiteiten wordt gegeven in contractmonitoringsgesprekken door gemeenten en onderzoeken door de Wmo toezichthouder zijn hierop mogelijk van invloed geweest. Ook is in vergelijking met voorgaande jaren meer vervolg gegeven aan de meldingen door bijvoorbeeld de inzet van een vooronderzoek, ketenevaluatie of intern onderzoek naar de melding.

Landelijk wordt door Wmo toezichthouders de meldplicht bij calamiteiten verschillend gehanteerd en hieraan wordt op verschillende manieren vervolg gegeven. Zo is in de VGGM-regio het melden van “andere gebeurtenissen” opgenomen. Een ander regio hanteert bijvoorbeeld dat alle vermissingen gemeld moeten worden. In het in 2024 uitgevoerde risicotoezicht is het melden van calamiteiten en hierin deze regionale aanvulling getoetst en besproken met aanbieders, zie hiervoor 3.4. GGD Gelderland-Midden hoopte de afgelopen jaren te komen tot een meer uniforme landelijke werkwijze, maar hierover zijn landelijk helaas geen nieuwe afspraken gemaakt, waardoor sprake blijft van regionale verschillen. In 2025 zal in de gehele regio van GGD Gelderland-Midden het calamiteitenprotocol, met de regionale aanvulling, geëvalueerd worden.

2.2 Bijzonderheden

- Het melden van calamiteiten blijft onderwerp van gesprek met Wmo aanbieders in quickscans en kwaliteitsonderzoeken. Dit lijkt zich te uiten in een toename van meldingen. Zo heeft van eind 2023 tot medio 2024 in de gemeenten van MGR SDCG een pilot plaatsgevonden waarbij aanbieders getoetst zijn op onder andere de eis ten aanzien van het melden van calamiteiten. Tevens is hierin het melden besproken om eventuele drempels in het melden zichtbaar te maken en weg te nemen;
- De toezichthouder wil laagdrempelig bereikbaar zijn voor zorgaanbieders om ook bij twijfel contact op te nemen;
- Om de tijdsinvestering voor aanbieders waar mogelijk te verkorten is door de toezichthouder aan meer aanbieders gevraagd een vooronderzoek te doen om te bepalen of een gebeurtenis een calamiteit betreft in plaats van een volledig calamiteitenonderzoek uit te laten voeren;

- Er zijn 2 meldingen gedaan vanuit gemeenten, waarbij de betreffende voorzieningen buiten de contractering vielen (buiten inkoopregio), dit betreft dan daklozenopvang of bemoeizorg. Deze meldingen zijn met de betreffende gemeente verder opgepakt;
- In 2024 zijn uit 6 van de 15 gemeenten geen meldingen van calamiteiten ontvangen. Uit de gemeente Scherpenzeel zijn nu 4 achtereenvolgende jaren geen meldingen gedaan;
- In vergelijking met andere gemeenten is, anders dan in eerdere jaren, relatief veel gemeld vanuit de MGR SDCG. Mogelijk is de uitvoer van risicotoezicht in deze regio, waarin aanbieders zijn getoetst op onder andere het melden van calamiteiten, hierop van invloed geweest;
- Over meldingen waarbij vanuit de GGD de afdeling Bijzondere Zorg (GGD Gelderland-Zuid) of OGGZ (GGD Gelderland-Midden) betrokken waren heeft onderling afstemming plaatsgevonden tussen de toezichthouders, conform samenwerkingsafspraken, om de onafhankelijkheid bij het beoordelen van meldingen te waarborgen.

2.3 Aanbevelingen

- Uit enkele gemeenten zijn geen calamiteiten gemeld bij de toezichthouder, waarvan uit de gemeente Scherpenzeel al vier achtereenvolgende jaren geen melding is gedaan. Het is wenselijk in deze gemeenten, bijvoorbeeld bij de lokale toegang, extra aandacht te hebben voor calamiteiten en het melden hiervan;
- Het melden van “andere gebeurtenissen” wordt in de praktijk weinig gedaan. Uit de pilot risicotoezicht is het advies gekomen om waar mogelijk aan te sluiten bij landelijke afspraken voor uniformiteit. In 2025 zal om deze reden het huidige calamiteitenprotocol met gemeenten geëvalueerd worden.

3. Kwaliteitstoezicht 2024

De Wmo 2015 verplicht gemeenten toe te zien op de kwaliteit en continuïteit van Wmo-voorzieningen. Volgens de Wmo is een voorziening van goede kwaliteit als aan de volgende eisen is voldaan:

- De voorziening is veilig, doeltreffend, doelmatig en cliëntgerichtheid;
- De voorziening is afgestemd op de reële behoefte van de cliënt en op de andere vormen van zorg of hulp die de cliënt ontvangt;
- Ondersteuning en begeleiding is in overstemming met de verantwoordelijkheid die op de beroepskracht berust en vloeit voort uit de professionele standaard;
- De voorziening wordt verstrekt met respect voor de rechten van de cliënt.

GGD Gelderland-Midden is door alle gemeenten in de regio Gelderland-Midden aangewezen als toezichthouder kwaliteit. Er wordt voor alle gemeenten proactief en signaalgestuurd kwaliteitstoezicht uitgevoerd.

3.1 Vormen van toezicht en verschillen per gemeente

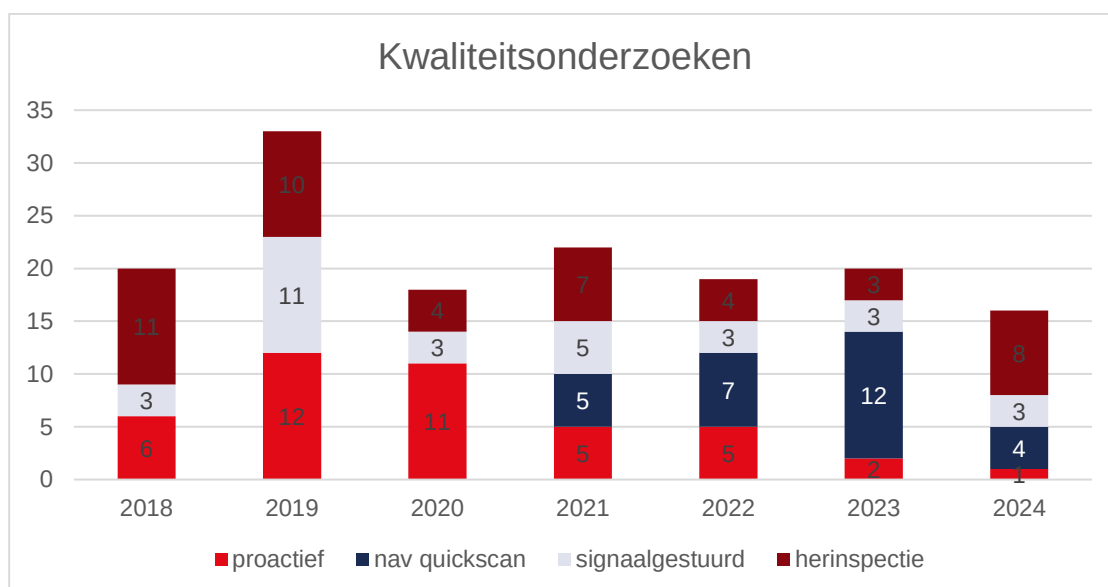
De volgende 11 gemeenten hebben de taken binnen de Wmo ten aanzien van inkoop en kwaliteit ondergebracht bij MGR SDCG: Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.

Met de overige vier gemeenten; Ede, Nijkerk, Barneveld en Scherpenzeel, zijn individuele afspraken gemaakt over het toezicht op de Wmo.

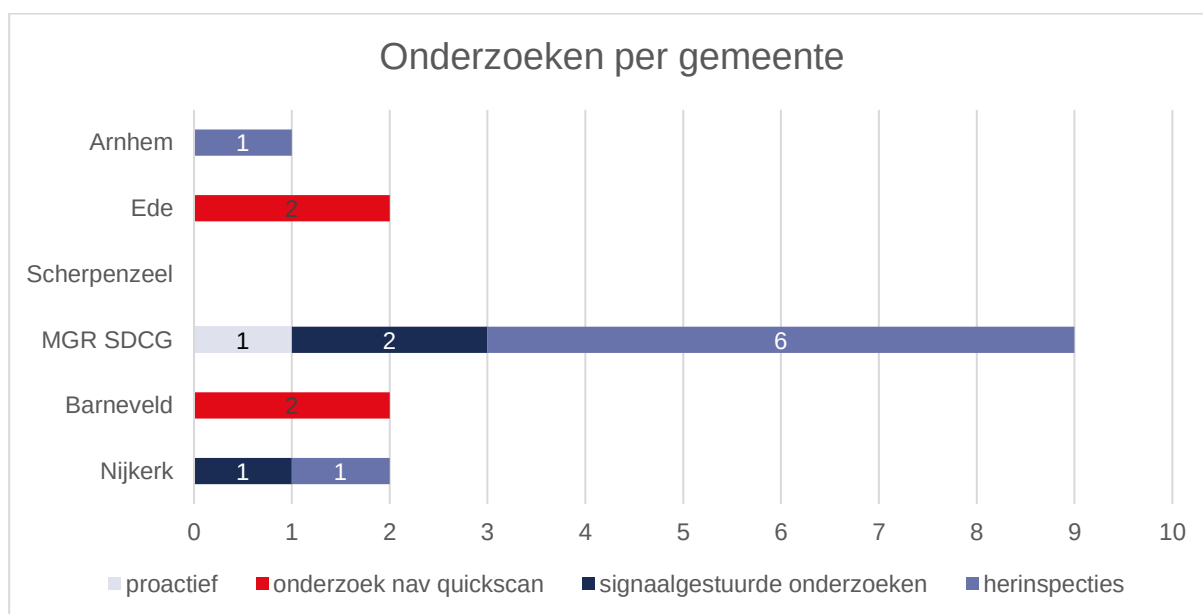
- Voor alle gemeenten kunnen signaalgestuurde onderzoeken uitgevoerd worden, indien sprake is van signalen over een Wmo zorgaanbieder.
- In alle gemeenten wordt proactief toezicht uitgevoerd door het uitvoeren van verkorte onderzoeken; quickscans. Naar aanleiding van deze quickscans kunnen volledige kwaliteitsonderzoeken uitgevoerd worden.
- Naast proactief toezicht met het uitvoeren van quickscans kan in alle gemeenten proactief toezicht plaatsvinden met de uitvoer van volledige kwaliteitsonderzoeken.
- In de MGR SDCG is, op basis van uitkomsten van quickscans van 2020 tot 2022, risicogestuurd toezicht uitgevoerd op incidenten- en calamiteiten van eind 2023 tot medio 2024.

3.2 Kwaliteitsonderzoeken: aantallen

In 2024 zijn door de Wmo toezichthouder 16 kwaliteitsonderzoeken uitgevoerd, minder dan het aantal onderzoeken in 2023 (20). Het betrof proactieve kwaliteitsonderzoeken, kwaliteitsonderzoeken naar aanleiding van de uitkomsten van een quickscan, signaalgestuurde kwaliteitsonderzoeken en herinspecties.

Onderstaand overzicht geeft weer in opdracht van welke gemeenten de onderzoeken hebben plaatsgevonden. In de gemeente Scherpenzeel hebben in 2024 geen volledige kwaliteitsonderzoeken plaatsgevonden.

Onderzoeken zijn uitgevoerd op alle gecontracteerde zorgvormen, zoals beschermd wonen, ambulante begeleiding, dagbesteding, activerend/beschermd werk en huishoudelijke ondersteuning. Daarnaast is een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd binnen de zorgvorm daklozenopvang.

Alle vormen van toezicht in 2024 hebben zich gericht op zorg in natura ondersteuning. Toezicht op niet gecontracteerde zorg (maatwerkcontracten of PGB aanbieders) heeft in 2024 niet plaatsgevonden.

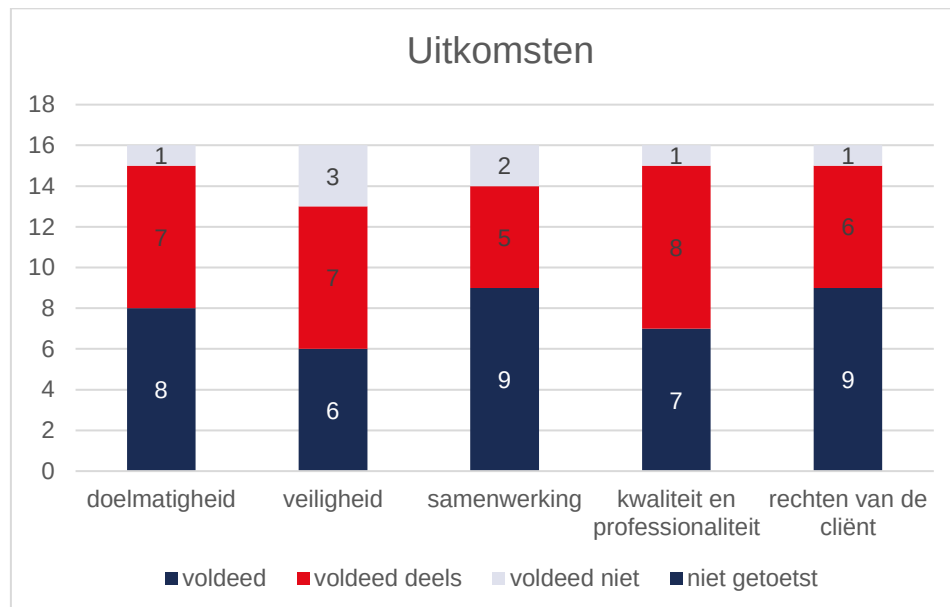
Sinds 2021 wordt door de toezichthouder enkel geadviseerd aan gemeenten om wel of niet te handhaven. Over de inhoud van handhaving wordt geen advies uitgebracht.

In 2024 is bij 3 onderzoeken geadviseerd om niet te handhaven, omdat de aanbieder aan de gestelde eisen voldeed. In alle gevallen betrof dit herinspecties op eerdere onderzoeken waarbij de aanbieder

eerder niet voldeed. Deze aanbieders voldeden tijdens herinspectie dus wel aan de gestelde eisen en hadden tekortkomingen opgepakt en hersteld.

Naar aanleiding de overige 13 onderzoeken werd geadviseerd aan gemeenten om te handhaven omdat niet of deels aan de eisen werd voldaan.

De getoetste aanbieders voldeden deels of niet aan de volgende wettelijke eisen:

Als niet of deels aan de eisen ten aanzien van doelmatigheid werd voldaan werden tekortkomingen gesteld ten aanzien van het opstellen en de inhoud van ondersteuningsplannen of evaluaties.

Ten aanzien van veiligheid voldeden 10 zorgaanbieders niet of deels aan de gestelde eisen. Er werd 9 maal geconstateerd dat incidenten en/of calamiteiten onvoldoende werden gemeld/geanalyseerd en 5 maal dat onvoldoende oog was voor (het inventariseren van) risico's bij cliënten. Bij 5 zorgaanbieders was de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling niet volledig of niet geïmplementeerd.

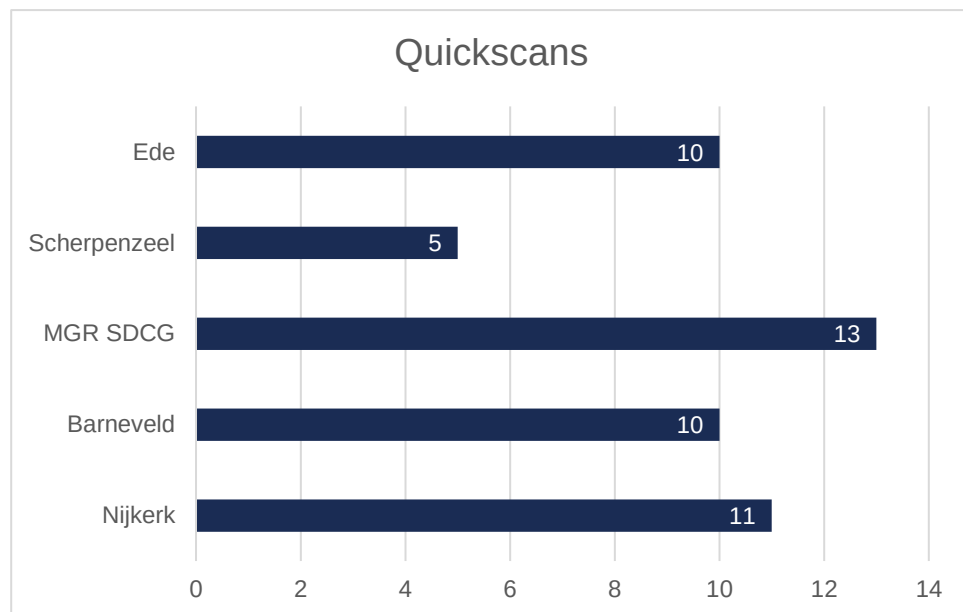
Ten aanzien van de kwaliteit en professionaliteit werd bij 6 onderzoeken geconstateerd dat kwalificaties van medewerkers niet voldeden aan de gestelde eisen, 7 maal dat niet alle medewerkers een VOG conform gesteld eisen konden overleggen, 4 maal dat de coninuitiet van de ondersteuning onvoldoende was geborgd. Verder werd ten aanzien van rechten van de cliënt bij 5 onderzoeken geconstateerd dat onvoldoende werd voldaan aan de eis omtrent het organiseren van medezeggenschap.

Bij 1 zorgaanbieder constateerde de toezichthouder dat de bejegening richting de cliënt onvoldoende professioneel plaatsvond.

3.3 Quickscans

De quickscan is een verkorte variant van een kwaliteitsonderzoek, waarin geselecteerde basiseisen worden getoetst. Van een quickscan wordt geen rapport geschreven maar een gespreksverslag met een advies om al dan geen volledig kwaliteitsonderzoek uit te voeren. Sinds 2024 is in de werkwijze opgenomen dat getoetste zorgaanbieders op dit gespreksverslag een reactie kunnen geven dat in het verslag wordt opgenomen.

In 2024 zijn 49 quickscans uitgevoerd in de MGR SDCG, gemeente Barneveld, gemeente Ede, gemeente Nijkerk en gemeente Scherpenzeel.

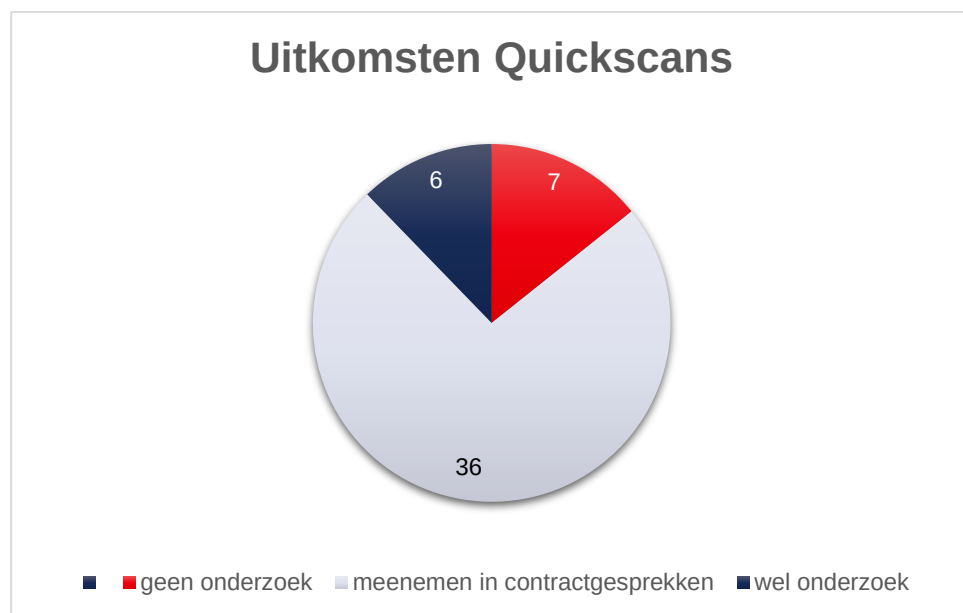

Quickscans zijn vanwege efficiëntie zoveel mogelijk digitaal uitgevoerd. Quickscans waarbij een locatiebezoek noodzakelijk is vanwege de aard van de werkzaamheden (dagbesteding en activerend werk) zijn op locatie uitgevoerd.

Over het uitvoeren van quickscans en het uitvoeren van kwaliteitsonderzoeken vindt afstemming plaats met alle gemeenten in de regio om waar mogelijk quickscans en onderzoeken in opdracht van verschillende gemeenten gezamenlijk uit te voeren vanuit efficiëntie voor de toezichthouder, belasting voor de zorgaanbieder en kosten voor gemeenten.

Op basis van de bevindingen tijdens de quickscan adviseert de toezichthouder de gemeente over vervolg op de quickscan (geen onderzoek, wel onderzoek of het maken van afspraken ten aanzien van verbetering door gemeenten/contractbeheer).

Uitkomsten Quickscans

Op basis van de quickscans is bij 6 zorgaanbieders geadviseerd een volledig kwaliteitsonderzoek uit te voeren. Naar aanleiding hiervan is bij 3 zorgaanbieders een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd en zal 1 zorgaanbieder in 2025 onderzocht worden. Bij de overige 2 zorgaanbieders heeft de betreffende gemeente/inkoopregio besloten niet over te gaan tot een volledig kwaliteitsonderzoek, maar vanuit contractbeheer zelf afspraken met de aanbieder te maken over herstel.

3.4 Risicotoezicht

In 2023 is gestart met een pilot betreffende de uitvoer van risicotoezicht in opdracht van MGR SDCG. Deze pilot is vervolgd in de eerste helft van 2024.

De pilot risicotoezicht richtte zich op het melden van incidenten en calamiteiten. Hiervoor zijn middels een steekproef 26 aanbieders geselecteerd voor een kwaliteitsonderzoek. In dit kwaliteitsonderzoek is getoetst of de aanbieder voldeed aan de eisen ten aanzien van het melden van incidenten en calamiteiten.

Dit toezicht had twee belangrijke doelstellingen:

- Meer inzicht krijgen in hoeverre aanbieders het incidenten- en calamiteitenbeleid in hun organisatie hebben geïntegreerd.
- Bijdragen aan het verhogen van het aantal calamiteitenmeldingen.

In 2023 zijn 8 zorgaanbieders bezocht en in 2024 18 aanbieders. De toezichthouder heeft de resultaten per zorgaanbieder in een onderzoeksrapportage beschreven. Daarnaast is een eindrapportage geschreven met daarin de algemene bevindingen uit alle kwaliteitsonderzoeken.

Hieruit bleek dat het merendeel van alle bezochte zorgaanbieders heldere afspraken had gemaakt en vastgelegd over hun werkwijze bij incidenten en calamiteiten. Verder viel op dat veel zorgaanbieders preventief inzetten op het voorkomen van incidenten en calamiteiten, door bijvoorbeeld risico's te inventariseren en door het aanbieden van deskundigheidsbevordering. Geconstateerd werd ook dat medewerkers veelal een veilige meldcultuur ervaren binnen de organisatie.

Bij zorgaanbieders waar incidenten en calamiteiten zich weinig voordoen bleek dat het melden hiervan minder leeft binnen de organisatie, waardoor het melden en afhandelen van incidenten, als deze zich dan wel voordoen, niet altijd conform beleid plaatsvindt.

Wat betreft het melden van calamiteiten, bleek een groot gedeelte van de zorgaanbieders het melden van zogenoemde “andere gebeurtenissen” bij de toezichthouder niet opgenomen te hebben in beleid en/of dat zij hiermee onvoldoende bekend waren.

3.5 Bijzonderheden

- In 2024 lag de nadruk op proactief toezicht met de uitvoer van quickscans en de uitvoer van proactieve kwaliteitsonderzoeken voor alle gemeenten binnen de VGGM-regio;
- Toezicht heeft zich enkel gericht op zorg in natura, toezicht op PGB aanbieders heeft in 2024 niet plaatsgevonden. In 2025 zal in de gemeente Ede toezicht uitgevoerd worden op PGB aanbieders en zal hier door de Wmo toezichthouders van GGD Gelderland-Midden meegekeken worden in het proces ten aanzien van PGB;
- In 2024 zijn wederom quickscans (indien een aanbieder door meerdere gemeenten gecontracteerd is) uitgevoerd in opdracht van meerdere gemeenten. Met één bezoek aan een aanbieder zijn quickscans voor meerdere gemeenten/regio uitgevoerd. Dit is efficiënt voor de aanbieder en de toezichthouder en omdat slechts één bezoek/afpraak hoeft plaats te vinden is de ureninvestering per quickscan lager, waardoor de kosten voor de gemeenten lager zijn;
- In de MGR SDCG is het, in 2023 gestarte risicotoezicht, verder uitgevoerd en succesvol afgerond. Het risicotoezicht zal hier vervolgd worden als thematisch toezicht.

3.6 Aanbevelingen

- Toezicht op PGB aanbieders vindt nog onvoldoende plaats in de gehele VGGM-regio. Het is wenselijk het toezicht op PGB aanbieders in alle VGGM-gemeenten (of alle gemeenten behorende bij de VGGM-regio) te organiseren.
- Ook het krijgen van zicht op de geboden kwaliteit door onderaannemers van gecontracteerde aanbieders en toezicht op aanbieders met maatwerkcontracten is gewenst.
- Onderzoeken op basis van signalen zijn weinig uitgevoerd. Het is wenselijk om binnen gemeenten na te gaan of signalen goed binnenkomen en opvolging krijgen.
- In 2025 zal thematisch toezicht op basis van bijvoorbeeld uitkomsten uit quickscans verder worden vormgeven.

4. Bijzonderheden 2024

Ten aanzien van het door de GGD Gelderland-Midden uitgevoerde kwaliteits- en calamiteitentoezicht wordt het volgende geconstateerd op basis van de cijfers 2024:

Calamiteiten:

- In 2024 vond een toename plaats van het aantal gemelde calamiteiten; 31 in 2024 waar dit in 2023 25 meldingen betrof. Het melden van calamiteiten is in de afgelopen jaren onderwerp van gesprek geweest met Wmo aanbieders in quickscans en kwaliteitsonderzoeken. Daarnaast is in de pilot risicotoezicht in 2024 aandacht besteed aan de bekendheid en bewustzijn van de meldplicht bij calamiteiten. Dit lijkt zich te uiten in een toename van meldingen.
- Uit enkele gemeenten zijn geen calamiteiten gemeld bij de toezichthouder, in sommige gevallen zijn enkele jaren achtereen uit betreffende gemeente geen meldingen ontvangen. Het is wenselijk in deze gemeenten, bijvoorbeeld bij de lokale toegang, extra aandacht te hebben voor calamiteiten en het melden hiervan.
- Het melden van "andere gebeurtenissen" wordt in de praktijk weinig gedaan. Uit de pilot risicotoezicht is het advies gekomen om waar mogelijk aan te sluiten bij landelijke afspraken voor uniformiteit. Naar aanleiding hiervan zal het huidige calamiteitenprotocol in de VGGM-regio geëvalueerd worden.

Kwaliteitstoezicht:

- In de gehele VGGM-regio wordt signaalgestuurd en proactief toezicht uitgevoerd. Dit sluit aan op adviezen in landelijke rapporten waarbij de inzet van proactief toezicht gestimuleerd wordt.
- Kwaliteitsonderzoeken op basis van signalen zijn weinig uitgevoerd. Het is wenselijk om binnen gemeenten na te gaan of signalen goed binnenkomen en opvolging krijgen.
- Kwaliteitstoezicht is uitgevoerd op alle gecontracteerde zorgvormen. Alle vormen van toezicht in 2024 hebben zich gericht op zorg in natura ondersteuning. Toezicht op niet gecontracteerde zorg (maatwerkcontracten of PGB aanbieders) heeft in 2024 niet plaatsgevonden. Dit is onwenselijk, omdat op deze aanbieders minimaal zicht is.
- In 2023 en 2024 is gestart met een nieuw vorm van toezicht in de VGGM-regio; risicogestuurd, thematisch toezicht. Een pilot die is uitgevoerd met deze vorm van toezicht heeft mooie resultaten en inzichten opgeleverd. Het is wenselijk hieraan vervolg te geven op basis van bijvoorbeeld uitkomsten uit quickscans van de afgelopen jaren.
- Gezamenlijk toezicht gericht op zowel rechtmatigheid als kwaliteit is in de VGGM-regio de afgelopen jaren niet uitgevoerd. In 2025 zal dit binnen een van de gemeenten plaatsvinden, zie hiervoor hoofdstuk 5.

5. Ontwikkelingen en aanbevelingen voor 2025

Eind 2024 is met alle gemeenten gesproken over de toekomst van het Wmo toezicht, omdat dit voor GGD Gelderland Midden sinds jaren niet kostendekkend is. Dit zal in 2025 bestuurlijk geagendeerd worden en hierover zullen vervolgafspraken vanaf 2026 gemaakt dienen te worden.

Zowel regionaal als landelijk is het Wmo toezicht in beweging.

In 2023 heeft VWS in samenwerking met het veld een nieuw beleidskader opgesteld voor versterking van het Wmo toezicht. Hierin zijn verbetervoorstellen gedaan voor de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de Wmo toezichthouder en gemeenten, te noemen:

- Onafhankelijke uitvoering Wmo toezicht;
- Transparant Wmo toezicht;
- Adequaat kwaliteitstoezicht;
- Stimuleren van een passend schaalniveau van samenwerking.

In het beleidskader zijn een stimuleringsprogramma en voorgenomen wetswijzigingen opgenomen. Onderdeel hiervan is het opstellen van een landelijk toetsingskader voor toezicht op Wmo voorzieningen. Dit landelijk toetsingskader is in 2024 door een landelijke werkgroep ontwikkeld, maar dient nog geïmplementeerd te worden. In 2025 zal in samenspraak met de gemeenten in onze regio bepaald worden of in de regio Gelderland Midden het landelijk toetsingskader gehanteerd zal worden. De wens om dit te hanteren is binnen gemeenten en GGD Gelderland-Midden aanwezig.

Binnen de VGGM-regio zijn diverse ontwikkelingen te noemen ten aanzien van toezicht op de Wmo. Zo zullen in 2025 met de gemeente Barneveld afspraken worden gemaakt over het gezamenlijk uitvoeren van rechtmatigheid- en kwaliteitstoezicht door de toezichthouder van GGD Gelderland-Midden en toezichthouder rechtmatigheid van de gemeente Barneveld.

In de gemeente Ede zal het proces ten aanzien van het verstrekken van een PGB herijkt worden en wordt aan de toezichthouders gevraagd hierin mee te denken.

Regionaal worden voor 2025 door GGD Gelderland-Midden de volgende aanbevelingen gedaan:

- Calamiteitenmeldingen worden, net als in voorgaande jaren, uit enkele gemeenten in de regio niet ontvangen. Het is wenselijk na te gaan waarom dit het geval is en te bespreken hoe het melden vergroot kan worden.
- Het melden van “andere gebeurtenissen” wordt nog weinig gedaan en blijkt, onder andere uit de pilot risicotoezicht, bij veel zorgaanbieders onbekend. Het is wenselijk het opnemen van deze meldingsplichtige gebeurtenis in 2025 te evalueren met gemeenten.
- Er vindt in de regio Gelderland-Midden bijna geen toezicht plaats op PGB aanbieders. Het is wenselijk het toezicht op PGB aanbieders in de regio te organiseren. In de gemeente Ede zal het proces van PGB verstrekking in 2025 herijkt worden en zal hier toezicht op PGB aanbieders uitgevoerd worden. Het is wenselijk dit ook in de andere gemeenten te organiseren.
- Ook het krijgen van zicht op de geboden kwaliteit door onderaannemers van gecontracteerde zorgaanbieders of zorgaanbieders met maatwerkcontracten is gewenst.

- Waar mogelijk worden volledige kwaliteitsonderzoeken en quickscans steeds vaker voor meerdere gemeenten, of in samenwerking met andere toezichthoudende instanties of GGD' en, uitgevoerd. Het is wenselijk dit te blijven voorzetten.
- In de MGR SDCG wordt aangesloten bij een signalenoverleg, waaraan ook toezichthouders rechtmatigheid aansluiten. Hierin worden signalen gedeeld. Het gezamenlijk oppakken van vervolg hierop door bijvoorbeeld het gezamenlijk uitvoeren van onderzoeken vindt nog minimaal plaats. In de gemeente Barneveld zal wel gezamenlijk toezicht rechtmatigheid en kwaliteit uitgevoerd gaan worden in 2025. Op basis van de ervaringen hiermee kan dit mogelijk uitgebreid worden naar andere gemeenten.

En verder:

- In 2024 is in samenspraak met gemeenten besloten om vanaf 2025 rapporten van kwaliteitsonderzoeken te publiceren op een landelijke website, toezichtwmo.nl.
- In samenwerking met gemeenten de uitvoering en de handhaving van het toezicht op de Wmo voorzieningen verder professionaliseren, bijvoorbeeld door het maken van afspraken over de uitwisseling van informatie, de uitvoer van gezamenlijk toezicht en het opstellen van handhavingsbeleid door gemeenten.
- Adviseren en meedenken door de toezichthouders Wmo met gemeenten over het zo optimaal mogelijk uitvoeren van het toezicht op de kwaliteit.
- Afspraken maken omtrent de opzet en inbreng in het regionaal overleg.
- Alle goede samenwerkingsvormen met gemeenten en andere (landelijke) partijen continueren en waar mogelijk intensiveren.
- Verder investeren in de samenwerking met de IGJ en andere toezichthouders.
- Kennis blijven delen tijdens de landelijke bijeenkomsten voor Wmo-toezichthouders.
- Stimuleren en waar nodig adviseren betreft het opstellen van (regionaal) handhavingsbeleid gemeenten.
- Blijven participeren in werkgroepen (regionaal en landelijk).
- Aangesloten blijven bij de landelijke ontwikkelingen ten aanzien van vervolg op de rapportage over de "toekomstscenario's WMO toezicht" en de jaarlijkse rapportages van de IGJ over het Wmo toezicht.

GGD Gelderland-Midden
is onderdeel van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

GGD Gelderland-Midden

Postbus 5364
6802 EJ ARNHEM
T 0800 8446 000
E ggd@vggm.nl
I www.ggdgm.nl

Gelderland-Midden